

Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika

Crkva Sv. Nikole Tavelića

**ODABRANA
ORGULJSKA
DJELA
HRVATSKIH
SKLADATELJA**

BOŽIDAR LJUBENKO

ORGULJE

ORGULJE: BOŽIDAR LJUBENKO

FRANJO LUČIĆ (1889-1972)

1. Fantazija u c-molu **5:37**
2. Elegija u f-molu **8:34**

FRANJO DUGAN (1874-1948)

3. Preludij u G-duru **4:25**

JULIJE BAJAMONTI (1744-1800)

4. Adagio u B-duru **4:49**
5. Sonata u F-duru **3:21**

MATIJA IVŠIĆ (1894-1963)

6. Preludij i fuga u g-molu **4:25**

KAMILO KOLB (1887-1965)

7. Passacaglia na temu "Nek mine Majko" **6:13**

ANONIMNI SKLADATELJI 18.ST IZ FRANJEVAČKOG SAMOSTANA (KLANJEC)

8. Sonata u C-duru **2:31**
9. Sonata u G-duru **2:05**

MATO LEŠČAN (1936-1991)

10. Intrada i koral na temu
"Pjevaj hvale Magdaleno" **3:41**

ANĐELKO KLOBUČAR (1931-2016)

11. Intrada, arioso i toccata na temu
"Divici Mariji" **6:44**

MIROSLAV GRĐAN (1915-1945)

12. Toccata u d-molu **4:33**

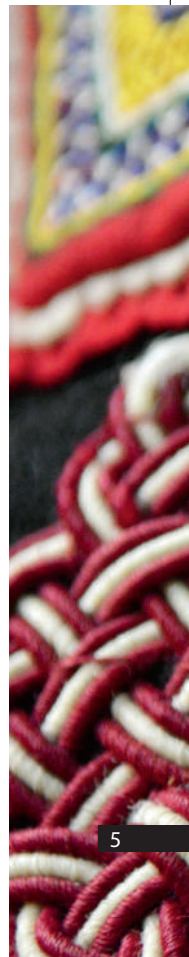

GLAZBA NADAHNUTE MELANKOLIČNE UGOĐAJNOSTI

Na nosaču zvuka zagrebačkog orguljaša Božidara Ljubenka predstavljen je niz skladbi za orgulje hrvatskih skladatelja, kojim se ujedno po prvi put u okviru jednog solističkog albuma prezentira i moćni zvuk orgulja župne crkve sv. Nikole Tavelića na Kustošiji u Zagrebu. Spomenute orgulje izgradio je njemački graditelj Julius Wolfgang Braun 2001., te je tim instrumentom obilježen početak pojačanog perioda gradnje novih orgulja u Zagrebu nakon višegodišnje stanke uzrokovane raznim razlozima, među kojima svakako treba istaknuti i razdoblje Domovinskog rata. Gradnja orgulja u pravilu je intenzivan i financijski zahtjevan poduhvat, a jednom dovršen instrument nedvojbeno utječe na sredinu u kojoj je postavljen, mijenjajući dotadašnju zvukovnu sliku, ali i glazbenu praksu te sredine. Tako je bilo i s orguljama župne crkve sv. Nikole Tavelića: s dispozicijom od 40 registara, mehaničkom svirnom trakturom, te tada najsuvremenijim digitalnim sustavom za upravljanje registarskim kombinacijama, ove su orgulje bile potpuni *novum* u zagrebačkoj sredini u čijem orguljskom pejzažu uglavnom dominiraju instrumenti elektro-pneumatskog tipa s manjim brojem kombinacija. Iz reprezentativne vizure instrumenta uočljiv je i za hrvatsku sredinu netipičan princip koncipiranja orgulja po modelu *zvukovnih polja* (njem. *Werkprinzip*), karakterističan za orgulje sjevernonjemačkoga baroka: u ogradi kora tako se nalazi zasebni ledni pozitiv (njem. *Rückpositiv*), a svirale dva preostala manuala i

pedala smješteni su u odvojenim kućistima na lijevoj i desnoj strani pjevališta. Veličina instrumenta također je reprezentativna, barem za hrvatske pojmove, što se u akustičnom prostoru župne crkve sv. Nikole Tavelića može jako dobro primijetiti, a što je na ovom albumu posebno dobro zabilježeno u izvedbi *Toccate u d-molu* **Miroslava Grđana** koja, premda izrasla iz jednostavnog početnog motiva, vješto uspijeva dočarati atmosferu velikih katedralnih prostora u kakvima je glazbu često slušao hrvatski franjevac Miroslav Grđan, koji je dio života proveo u Parizu.

Među centralnim djelima na ovom nosaču zvuka svakako su vrijedna dostignuća hrvatskih skladatelja inspiriranih kontrapunktnim oblicima baroka: *Preludij i fuga u G-duru* **Franje Dugana**, te rjeđe izvođeni *Preludij i fuga u g-molu* Duganova učenika **Matije Ivšića**, kao i *Passacaglia na pjesmu "Nek mine Majko"* **Kamila Kolba** – još jednog franjevačkog skladatelja i Duganova suvremenika – zanimljivi su primjer tretiranja originalno baroknih modela, realiziranih u romantičnom jeziku s natruhama autentičnog hrvatskog kolorita, praksi tipičnoj za prvu polovicu 20. stoljeća u hrvatskoj orguljskoj glazbi. Među njezinim najznačajnijim predstavnicima – a što se čuje i na ovom nosaču zvuka – svakako je **Franjo Dugan**, tvorac prvog značajnijeg i opsežnijeg opusa za orgulje u Hrvatskoj, čije skladbe za orgulje već posjeduju razrađenu i ambiciozniju pedalnu dionicu nego li je to bio slučaj kod ranijih domaćih skladatelja. Njegovo inzistiranje na kontrapunktu u skladanju glazbe obilježilo je i buduće generacije njegovih učenika, među kojima se posebno istakao **Franjo pl. Lučić**, autor prvog opsežnijeg prikaza kontrapunktnih tehnika skladanja, ali i niza kompozicija protkanih koloritom rodnog Turopolja. Stoga ne čudi kako su njegove skladbe poput *Fantazije*

u c-molu i *Elegije u f-molu* podjednako omiljene među glazbenicima i publikom; maštovitim registracijama pružio je Božidar Ljubenko u njima svoj vrlo osobni doživljaj glazbe nadahnute melankolične ugodajnosti.

Među najinteresantnijim trenucima ovoga albuma svakako spadaju skladbe čije zvukovno ruho prati barokne i neobarokne, te klasične i neoklasične modele registracije. Riječ je o nizu minijatura čiji su autori nepoznati, ali su sačuvane njihove glazbene ideje koje su svojom svježinom i neposrednošću inspirirale Ljubenka na zanimljiva registracijska rješenja u oblikovanju ovih glazbenih trenutaka. Posebice je to uočljivo u apartnim registracijama *Sonate u F-duru Julija Bajamontija* i *Sonate u G-duru anonimnog skladatelja*, a slična, uvijek dobro promišljena rješenja s ciljem iznalaženja upečatljivog kolorita obilježavaju i izvedbe skladbi iz druge polovice 20. stoljeća nadahnutih crkvenim napjevima: *Intrade i korala "Pjevaj hvale Magdaleno" Mate Leščana*, te *Intrade, ariosa i toccate na napjev "Divici Mariji" Anđelka Klobučara*. U sredini u kojoj još ni danas nemamo potpuni pregled ukupnog stvaralaštva za orgulje, ovaj je nosač zvuka dobrodošao u smislu portretiranja dijela bogatog repertoara domaćih skladatelja, ali i orgulja župne crkve sv. Nikole Tavelića na Kustošiji u Zagrebu, instrumenta koji zahvaljujući maru župnika Božidara Josipa Tenšeka podjednako uspješno služi i u liturgijske i u koncertne svrhe.

Recenzija: izv. prof. Pavao Mašić

BOŽIDAR LJUBENKO (Zagreb, 1984.) nakon završene srednje škole upisuje *Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, gdje 2008. godine postiže naslov *profesor crkvene glazbe*. Temeljem odluke fakultetskog vijeća biva zabilježen kao najbolji student na svakoj godini, što je u konačnici okrunjeno nagradom za najbolji diplomski rad koji je ostvaren pod vodstvom katedralne orguljašice doc. Hvalimire Bledšnajder.

Nakon završenog studija na Institutu, upisuje *Muzičku akademiju* kao redovan student orgulja u klasi red. prof. Ljerke Očić. Tijekom novog studija sudjeluje na orguljskom natjecanju 2009. godine (HDGPP) gdje osvaja I., a na državnom natjecanju III. Nagradu; na komornom natjecanju 2010. godine (HDGPP) osvaja II. nagradu. Sudjeluje na tribini "Darko Lukić" te na mnogim orguljskim festivalima "Petar Nakić". Za vrijeme studija na MA usavršava se kod inozemnih profesora orgulja: Klapprot (Njemačka), Bauer (Slovenija), Meneghello (Italija), Perucki (Poljska).

2011. godine završava drugi postdiplomski studij te postiže naslov *magistar muzike – orgulja*.

Još kao srednjoškolac postaje orguljaš svoje župe sv. Mirka u zagrebačkim Šestinama, gdje i danas aktivno djeluje kao orguljaš i zborovođa.

Od 2012. godine postaje vanjski suradnik Međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu (Šalata) gdje do danas predaje orgulje i crkvenu glazbu.

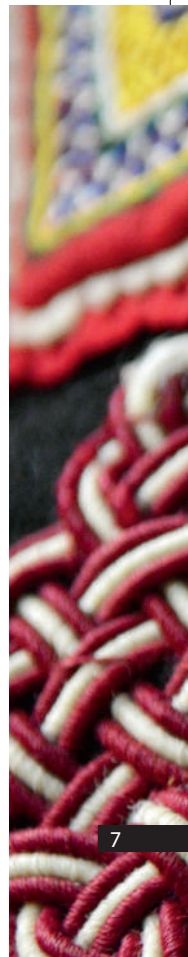
Kao orguljaš surađuje sa poznatim zagrebačkim ansamblom *Collegium pro Musica sacra* sa kojim snima drugi nosač zvuka.

Na promicanju orguljske kulture djeluje kao umjetnički ravnatelj koncertnog ciklusa pod nazivom *Orgulje Kustošije*, koji se svake godine odvija u mjesecu lipnju na poznatim orguljama zagrebačke crkve Sv. Nikole Tavelića, na kojima je ujedno Božidar Ljubenko aktivan orguljaš.

Kao crkveni glazbenik sklada i piše obrade za mješovite i muške zborove.

Od 2018. godine Božidar Ljubenko postaje vanjski suradnik Zagrebačke bogoslovije u svojstvu predavača orgulja; iste godine postaje orguljaš večernje mise u crkvi sv. Marka na Gornjem Gradu.

Kao profesor orgulja i klavira zaposlen je u glazbenoj školi Dugo Selo.

Snimljeno u crkvi Sv. Nikole Tavelića
u Zagrebu 2018. godine

Glazbeni producent:
Božidar Ljubenko

Snimatelj:
Tonski studio Zdravko Marković

Fotografije:
Bernardica Milić

Glazbena recenzija:
izv. prof. Pavao Mašić

Likovno oblikovanje:
Blaženka Matić

Izdavač:
Hrvatsko društvo
crkvenih glazbenika

U stvaranju ovog djela
sudjelovali su:
župnik Božidar Tenšek
Juraj Ivanić
Pavao Mašić

Velika zahvala za
pomoć u organizaciji
profesorici
s. Domagoji Ljubičić.

